

8. KAPELANIEËN. EREDIENST. FUNDATIES. BROEDERSCHAPPEN.

1. **De Kapelanieën.** Een zeer oud gebruik in de katholieke kerk was de stichting van kapelanieën. Wij hoeven deze instellingen niet te verwarren met de ons nu zo bekende kapellen ; in wezen hebben beide weinig met mekaar te maken, tenzij dat zulke stichting vaak in een kapel diende uitgevoerd te worden.

Wat was een kapelanie ? De oorsprong ervan zou zeker tot in de Xlle eeuw teruggaan. Wanneer afgelegen woongebieden, waarvan de mensen slechts over een betrekkelijk verre afstand een kerk konden bereiken, met alle gevaren van struikroverij, moeilijkheden op de lamentabele wegen, zonder enige vorm van verlichting, bij ontij en gebeurlijke ziekte, wanneer zulke mensengroepen hun zondagsplicht wilden vervullen was het soms wel een al te zware opgave. Zo kwam men dan spoedig tot de vraag om in een buurtkapel op zondag een priester te krijgen. De bisschop stelde dan niet zelden een priester, een **kapelaan**, aan om deze bediening waar te nemen. Zijn bevoegdheden en taken waren uiterst beperkt, maar wel nauwkeurig omschreven. De rechten van de pastoor op al zijn onderhorigen werden nauwgezet gerespecteerd. De bedienaar van zo'n kapelanie werd onderhouden door een fonds meestal door rijke lieden vastgelegd. Tevens diende uit dit fonds natuurlijk de materiële zorg aan de kapel betaald te worden. Al spoedig werden zulke kapelanieën ook aan altaren binnen in de parochiekerk toegelaten en gefundeerd. Hierbij was de scheiding van alles tussen de parochieherder, met alle zielzorg belast, en de kapelaan, die alleen voor de bepalingen in de overeenkomst bij de fundatie vastgelegd, had in te staan, zo nauwkeurig afgebakend, dat de kapelaan alleen dat bepaald altaar, op wel bepaalde dagen en uren kon gebruiken. Hij moest zelf voor gewijde vaten, gewaden en alles wat er komt bij kijken, instaan. (1). Denderhoutem kende eertijds enkele kapelanieën. Reeds in 1427 was hier een kapelanie aanwezig. Zij was aan de Geraardsbergse abdij twee kapoenen pacht schuldig, elk jaar. Deze was bezet op een hofstede "...gheleghen up den platse tusschen cornelis viken stede huys ende erve an deen zide ende straete an dandre zide". (2).

Waarschijnlijk is het deze kapelanie die in het verslag van de Ninoofse deken (3) in het jaar 1592 genoemd werd "kapelanie van de overledenen of van Allerzielen, (capellania animarum). Drie jaar later wordt ze door dezelfde deken "kapelanie van het H.Kruis" genoemd. (4). De stich-

(1) Zie Nolet, pr. en Dr. Boeren in hun a.w. p. 339 en 340.

(2) R.A. Ronse : Fonds van de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen, renteboek anno 1427.

(3) J. De Potter, a.w., p. 18.

(4) *ibid.* p. 19.

ter van deze kapelanie schijnt onbekend te zijn evenals de stichtingsdatum. In 1694 is ze nog belast met één mis om de twee weken. Zij was aan de kure verbonden.

Een andere, beter gekende, kapelanie was deze van Onze-Lieve-Vrouw of kastrale kapelanie. (1). Pastoor Jacob Van der Smissen richtte ze op bij testament op 24 januari 1526. Hij bepaalt er heel wat bij : zes missen elke week, waarvan de zesde op donderdag zal gevierd worden ter ere van het H. Sacrament, voor zijn zielezaligheid, deze van zijn familieleden en van allen. (2). Een eeuw later, op 22 september 1639, zal de aartsbisschop van Mechelen de inherente verplichtingen terugbrengen tot één mis op zon-en feestdagen en twee in de week. (3). De goederen of het bezette fonds brachten toen 18 ponden Vlaams op.

Deze kapelanie bleef eeuwenlang in het bezit van de familie Van der Smissen. Hieronder is te verstaan dat de bezitters (ook leken) **collators** waren, d.i. begevers of aanstellers van het kapelaansambt (4). Nog in 1792 stelde de Mechelse aartsbisschop de onderpastoor van Denderhoutem, De Poortere, voor deze kapelanie te laten onderhouden. (5).

J. De Brouwer vermeldt in zijn meermaals aangehaald werk ook nog de kapelanie van de leprozerie. Hieraan was geen bepaalde last verbonden, zodat de opbrengst der goederen mocht aangewend worden om de kapel te onderhouden, desnoods ook de kerk. (1629).

Met het driest optreden der Fransen in 1796 werden deze aloude kerkelijke gebruiken voorgoed weggeveegd, op zeldzame uitzonderingen na.

2. Godvruchtige genootschappen. Deze zijn op de parochie steeds talrijk en veelvuldig aanwezig geweest. Wellicht de oudst gekende stichting van godvruchtige genootschappen hier is de **Aartsbroederschap van de Heilige Rozenkrans**.

De stichter was de geleerde pastoor Michiel Van den Haute. In 1641 stelt Magister Van den Haute aan de dominicanen te Gent voor zijn initiatief goed te keuren en de beoefenaars en leden met aflaten te willen honoreren. Dit gebeurt dan, zoals aangegeven op de officiële stichtingsoorkonde. Dit document bleef bewaard. (6). Het is een groot stuk perkament, ca. 80 bij 50 cm en het draagt als titel : "INSTELLINGE VAN HET AERTSBROEDERSCHAP DES H. ROSENKRANS VAN H. MOEDER GODTS MARIA IN DE PROCHIEKERKE VAN DENDERHAUTEM."

P. 161 hebben we, over de ganse breedte van het blad, een tekening de geknielde H. Dominicus, stichter der dominikanen of predikheren, voor-

-
- (1) Ze wordt ook kapelanie van Sint-Niklaas genoemd omdat ze aan het toenmalig Sint-Niklaasaltaar in de kerk gesticht was. Uit Fr. De Potter-Broeckaert, a.w. p. 22. Deze auteurs gewagen slechts van één kapelanie.
 - (2) Zie de vele bepalingen in het testament in bijlage overgenomen.
 - (3) J. de Brouwer, a.w. Dl. V, p. 403.
 - (4) De Vlamincq noemt verschillende bezitters ; zie a.w. p. 117.
 - (5) R.A. Gent ; Fonds bisdom ; M. 37.
 - (6) R.A. te Gent ; bundel kerkfabrieken Denderhoutem.

Sint-Dominicus ontvangt de H. Rozenkrans van de H. Maagd.

stellende die de rozenkrans ontvangt uit de handen van de H. Maagd, van een engel vergezeld. Zie de afbeelding. Het is een zwart-wit tekening (potloodtekening ?) die nergens schijnt gesigneerd te zijn. Welke kunstenaar maakte ze ? Was pastoor Van den Haute zelf de tekenaar ? Best mogelijk. De tekening doet erg primitief aan; ze is haast naïef in haar eigen soms stuntelige uitdrukking; b.v. de gebrekkige voorstelling van de trap, rechts onder, etc... Het komt ons voor dat de artiest een of ander schilder plagieerde, wellicht onschuldig. Het onderwerp werd door veel kunstenaars uitgewerkt. Zelfs Rubens schilderde het. (1). Heel wat zou kun-

(1) Zie bij Dr. Knipping, o.f.m. in: "De Iconografie van de Contra-Reformatie in de Nederlanden". 1940. Dl. II, p. 54.

nen wijzen op een kopie, maar dan een eerder gebrekkige. Of kende de maker van de prent soms het doek dat zich nu nog in de kerk van Zoutleeuw bevindt, waarop dit onderwerp te zien is ? (1). Wat er ook van zij: het is bekend dat in de eerste helft van de XVIIe eeuw de rozenkransdevotie sterk gestimuleerd werd door de volgelingen van Sint-Dominicus. (2). De stichtende predikingen van Alanus de Rupe hielpen het verhaal verspreiden van de ontmoeting van Maria en Dominicus en het in ontvangst nemen van de rozenkrans uit haar handen. Juist onder de afbeelding staat "**vollen afaedt**". Hierop volgt de hoger aangehaalde titel en dan de tekst in verzorgd schrift. (3).

Omheen de tekst slingeren bloemen allerhande, enerzijds als zovele Weesgegroeten, anderzijds als dartele bloemen, zoals biddende Maria-kinderen.

Het werd een schone plechtigheid : de pastoor vergezeld van de baljuw, de burgemeester en de schepenen van de gemeente begaven zich naar het dominicanenklooster te Gent. Ze werden er ontvangen door pater Schepens. Deze werd verzocht de broederschap in te stellen en met alle privilegiën, gratiën en aflaten te begiftigen, zoals in zijn macht lag. De broederschap zal de kapel (4) en het Maria-altaar in de kerk versieren met taferelen. Tevens zal elke eerste zondag van de maand, op de Mariafeesten en eens in elk seizoen, het H. Sacrament in processie rondgedragen worden. Deze maandelijksse rondgang met het sierlijk Maria-beeld, plechtig in processie rondgedragen, elke eerste zondag van de maand, werd door nu nog levende ouderen mee opgeluisterd, enkele tientallen jaren geleden. 's Zomers ging het buiten rond de kerk, bij slecht weer binnen in de kerk. De confrerie had een groot vaandel. (1694).

De activiteiten van deze broederschap werden waarschijnlijk geschorst tijdens de "besloten" tijd van de Fransen van 1796 tot 1815. Immers, pastoor Van de Putte kondigt het honderdjarig jubileum aan in 1904 van deze in 1804 **heropgerichte** rozenkransbroederschap. Een drie-daagse werd gepredikt door de Gentse pater Lanens. De 3e oktober 1904 kwam zelfs de bisschop deze feestelijkheden afsluiten met een plechtige processie, met massale deelneming van al de leden der broederschap. Er werd tevens een gedachtenis gehouden van alle overleden leden.

Een ander genootschap is dit van de **H. Franciscus - Xaverius**. Het werd tijdens het pastoraat van pastoor Van Germeersch in 1864 opgericht en "... ten vollen in order gebracht in het jaer 1867 den elfden juny, ter gelegenheid van de wijding en inhuldiging van het beeld en de

(1) *ibid.* Dl. I, p. 189.

(2) De paus vertrouwd in 1569 de verspreiding van de rozenkransdevotie toe aan de dominicanen. (Land van Aalst, jg. 1978, nrs. 5 en 6, p. 54.)

(3) In bijlage volgt de volledige tekst.

(4) Vermoedelijk de aloude kapel van O.L. Vrouw van Zeven Weën in de Molenstraat, die ook pestkapel geweest is. (Zie hfdst. 7)

Standaard des zelfs Genootschap". (1).

Het beeld kwam van Jozef Geefs uit Antwerpen en kostte 525 fr. Voor het vaandel werd meer betaald dan voor het beeld. Het moet wel mooi geweest zijn, vermits de fiere pastoor vertelt dat het voor het eerst te zien geweest is in Gent in 1867, ter gelegenheid van een jubileum op de parochie Sint-Macharius. Daarna hebben de leden van het genootschap deelgenomen, natuurlijk met het vaandel, aan bedevaarten naar Heldergerm, Mullem, Kerksken en nogmaals naar Heldergerm, Lede, Aigem, Ressegem, Meerbeke: jubileum van de H. Berlindis... Er waren in die tijd ca. 600 actieve leden.

Later, we menen in het begin der twintigste eeuw, werden deze leden opgenomen in de door de jezuïeten opgerichte H. Hartbonden ; eerst voor mannen, later voor vrouwen. Deze bonden kenden tijdens de eerste helft van deze eeuw grote successen. In Denderhoutem werd ermee van wal gestoken in 1936. Maandelijks was er een geslaagde communie van eerherstel. Van bij de aanvang waren reeds 350 mannen in één mis aanwezig.

Dezelfde pastoor Van Germeersch laat ons weten dat hij in 1865 het "**Genootschap van de H. Kindsheid**" opricht. Er werd een schoon beeld gemaakt, want een groot aantal kinderen maakt er deel van.

Van het "**Genootschap des Gebeds**" maken 1300 mensen deel uit, zoals de pastoor noteert.

In 1870, de 13e februari, dag van de gedurige aanbidding op de parochie, wordt het "**Genootschap van het H. Hart van Jezus**" ingesteld met een bezielende toespraak van kanunnik De Kegel, professor aan het Groot Seminarie te Gent. In 1889 meldt pastoor Van de Putte 88 leden bij dit genootschap.

Deservitor Felix De Grave richt hier, met pater Van Loo, de 2e december 1876 de **Congregatie van de Derde Orde van Sint-Franciscus van Assisië** in, maar schrijft er zelf niets over in het gedenkboek. Pastoor Van de Putte zal dit allemaal achterhalen en tien jaar later aanvullen. Dit genootschap slabakte wellicht lange tijd want in 1912 zal pastoor Pauwels nieuw leven blazen in de sociëteit ; deze schrijft : "... de Derde Ordelingen, nog ten getalle van zestien zijnde, is de vergadering heringericht geworden en het getal geklommen bij de eerste bijeenkomst tot 97". (2). Ook in 1936 is er een nieuwe "start" met pater Martianus en pastoor Peerenboom.

Op 17 januari 1878 - tijdens het deservitorschap van De Grave - wordt de **Congregatie van de Onbevleete Ontvangenis van Onze-Lieve-Vrouw** opgericht. Tien jaar later zijn er tweehonderd congregantisten op de parochie. Het zijn ongehuwde dames die de vergaderingen bijwonen in de kerk na de vespers en het lof op zondag. Tijdens het pastoraat

(1) Lees dit in het "Liber Memorialis", p. 4.

(2) genoteerd in het "Liber Memorialis", p. 57.

van E.H. Pauwels zal deze congregatie in 1928 haar vijftigjarig jubileum vieren. Er waren nog enkele leden in leven die al bij de stichtsters waren in 1878. Deze jubilaressen werden natuurlijk terdege in de bloempjes gezet. Het waren : Baeyens Leonie, De Meerleer Eugenie, De Pril Virginie (Lebeke), De Neve Constance, (Vossel) ; De Pauw Theresia; De Schrijver Julie; Heyman Berlinde; (Borrekeent); De Winter Clementine; (Dorp); Taelleman Leontine; (Stichelen); Van Vaerenbergh Mathilde; (Terlinden). De prefecte was Rachel Goubert, dochter van de gekende wel-doeners van de kerk : Emiel Goubert - Schouppe. De congregatie leefde in 1936 een nieuwe opbloei.

Op de derde zondag na Pasen 1895 wordt de **Broederschap van de H. Familie** opgericht. Behalve deze stichting horen we er later niet meer over.

Voor het eerste wordt het feest van Sint-Rochus met een octaaf gevierd in augustus 1886. Pastoor Van de Putte zorgde er voor.

Enige jaren later, in augustus 1900, zal de Gentse bisschop, Mgr. Stillemans, plechtig de **Broederschap van Sint-Rochus** (zijn feest valt op 18 augustus) **en van Sinte-Barbara** instellen. De bisschoppelijke stichtingsoorkonde bevestigt de standregelen van het genootschap. In bijlage lezen wij deze statuten.

In 1896 werd het **Sint-Isidorusgenootschap** opgericht. Deze groepering richtte zich vooral tot boeren en tuinders. In september 1903 wordt de vlag van het genootschap gewijd. Deze wijding ging gepaard met grote feestelijkheden, zoals blijkt uit het feestprogramma. In de bijlagen hebben we dit programma.

Werd dit het later druk gevierde "Sint-Elooifeest" van 1 december ? De kerk kreeg reeds in 1886 relikwiën van Sint-Eligius en van Sint-Nicolaas van Tollentijn. Liber Memorialis p. 37.

Het begeesterend vuur door de grote Cardijn, de latere kardinaal, aangestoken tot geestelijke en morele bescherming van de arbeidersjeugd zal ook in Denderhoutem tussen de twee wereldoorlogen aanleiding geven tot het oprichten van de katholieke arbeidersjeugd. Deze sympathieke **kajottersbeweging** zal vele jaren lang talrijke jongeren, zowel jongens als meisjes, in aparte bonden verenigen en tal van grote hoogtepunten kennen, zoals congressen, Romereizen, studieweken e.d.m.

Ook andere aangepaste katholieke actiegroeperingen als katholieke vrouwelijke burgersjeugd, katholieke studentenactie, de boerinnenjeugdbond zijn zoveel moderne vormen van lekenapostolaat waar de kerk de laatste tijd zo op aanstuurt. Evenzo de latere katholieke werkliedenbonden en de katholieke arbeidersvrouwenbeweging; ze zullen samen honderdduizenden groeperen en ze proberen kerkgericht te houden. In de periodieken van deze bonden zijn uiteraard tal van informaties te vinden over hun activiteiten.

3. Diensten en fundaties.

In het parochiaal gedenkboek laat pastoor Boel ons een eerste reeks fundatiën en bezette jaargetijden kennen. Vooraf echter stelt de pastoor ons op de hoogte van de stipendia en andere vergoedingen door de parochianen te betalen.

Arme overledenen kregen hun uitvaartkosten door het armbestuur betaald. De pastoor kreeg 2 gulden 13 stuivers ; de koster 1 gl.5st. Een lof kostte omstreeks 1840: 1 gl en 4 st.; hiervan had de pastoor recht op $\frac{2}{3}$ of 16 st. ; de koster de overige 8 st. (= $\frac{1}{3}$). Een "gemene" of "vroeger" uitvaartdienst bedroeg ook 1 gl 4 st. Een solomnele begrafenis werd 2 gl 0 st en 9 deniers betaald; (1). De pastoor beurde er 1 gl 4 st en 9 penningen van ; de koster 11st. Elke assistent 5 st. 6 penningen. De kinderbegraving betaalt 15 st.

Enkele jaargetijden, door de "voorzaeten" van pastoor Boel ingeschreven en "aen hun betaeld", volgen :

9 jaargetijden voor de fondateurs.

1 jgt., de gulden mis (2) en lof voor Geraert Roelandt.

Dan komen de volgende jaargetijden met memento :

voor E.H. Hendrik De Geitere; (3).

voor Adriaan Van Gijseghem en echtgenote Maria De Dier.

voor Joannes De Sadeleir en zijn huisvrouw Barbara Eeman.

nog voor Judocus Roelandt en Angelina Eeman; voor Gillis Cobbaert;

J. Van der Weeën; J. Eeman; G. Eeman; E. De Craeker; Barbara Thierenbos;

voor de E.H. Denies en Boone, voormalige pastoors van Denderhoutem;

voor J. De Sadeleir en Jw De Sadeleir.

Pastoor Boel voegt er aan toe dat al deze fundaties van voor de Franse revolutie dateren; (uitgezonderd deze bezet door Jw. De Sadeleir). De stipendia werden toen door de kerk ontvangen, maar nadien meestendeels aan de "Armen"-besturen overgedragen.

Zowat een halve eeuw later zal pastoor Van de Putte de door hem uit te voeren fundaties inschrijven. Vanzelfsprekend komen nog veel intenties voor uit de lijst van zijn voorganger pastoor Boel.

De nieuwe namen zijn : Jozef Praet; Dorothea Roelandt, Jozef Van der Straeten (dit is door de "Armen" van Iddergem te betalen); Franciscus Van Gijseghem, Rosalie De Winter, Joannes-Baptista Ghijssels, Jozef Ghijssels, Maria-Theresia Wijnant, Jozef Baeyens, Franciscus Huylebroek, Maria-Josepha Van Landuyt, Charles-Louis en Gustaaf Goubert, Maria Van Gijseghem, Jozef Baeten, Judocus Eeman, E.H. Ch. Van der Hulst (onderpastoor die hier in 1890 overleed); Amandus D'Hondt, Theresia Van Muylem, Cecile D'Hondt, Judoca D'Hondt, Felicitas Taeleman,

(1) De onderlinge geldwaarde was toen: 1 gl = 20 st.; 1 st = 4 oordjes en 1 oordje was 1 negenmanneke. Pastoor Boel gebruikt het Franse **denier** of penning.

(2) De gulden mis werd altijd opgedragen op woensdag na de 3de Adventszondag.

(3) Deze priester staat nergens vermeld in de lijsten van Denderhoutemse priesters, noch in deze der priesters-inboorlingen. Mogelijk was hij bevriend met of verwant aan pastoor Boel.

Barbara Taelman, Joannes D'Hondt, Rosalie D'Hondt, Joannes-Franciscus Baeten.

Een lofwaardig gebruik, nu nog in zwang, voerden de bewoners van de Eigenstraat in: tijdens de tweede week na Allerzielen, en wel op maandag van de kermis in deze straat, laten ze een plechtig jaargetijde opdragen voor hun overleden wijkgenoten. Geen enkele Denderhoutemse wijk deed hen dit na.

Hebben nog recht op een jaargetijde (al dan niet solemneel); de overleden familieleden Schoupe, Franciscus Taelman, Jan-Bapt. De Schrijver, Leonardus D'Hondt, Jan-Bapt. Baeten.

Na pastoor Van de Putte worden geen langdurige diensten meer vermeld. Allicht gebeurde dit nog vaak, maar ze werden niet meer genoteerd in het gedenboek.

Een heel oud vroom gebruik om de gelovigen van tijd tot tijd tot bezinning te helpen komen zijn de parochiale **missiën**. Het zijn meerdaagse samenkomsten van de gelovigen in de kerk om er te luisteren naar diepzinnige predikaties; om er stil te mediteren; om ten laatste een (meestal algemene) biecht te spreken. Deze geploegenheid schijnt de laatste tijd teloor te gaan.

In deze parochiekerk werden ze gehouden in 1848 met de paters Trudo en Michiels.

In 1849 kwam hiervoor pater Hiëronymus.

In 1852 keerde dezelfde terug.

In 1855 predikte Firminus, Capucijn, een vijfdaagse missie. Er ging toen ook een grote processie uit om de missie af te sluiten. Er namen vijftien priesters aan deel. het was zeker een succesrijke missie want de pastoor voegt er veelzeggend aan toe in het gedenboek : serpenteM peDe ConCULCat. (1)

In 1862 prediken de paters Polycarpus en Venantius, redemptoristen, het jubileum ter ere van Sint-Amandus. (2).

In 1871 komen de redemptoristen Janssens, Goeds en Cousin een grote missie prediken: zij duurde tien dagen. In 1881 komen dezelfde terug en in 1888 waren het de Jezuïeten Van Mullem en De Mets.

In 1895 weer Jezuïeten : De Mets, Vermeiren en Willems. Bij deze gelegenheid stelt pastoor Van de Putte opnieuw het **verbond** (3) tegen het vloeken in. Het was al eerder opgericht in 1840 door pastoor Boel. (We vernemen niets meer over deze bond).

Zulke godvruchtige oefeningen hebben nog plaats op de parochie van 5 tot 15 februari 1904 met de Jezuïeten Van Sull en De Temmerman. Nog in 1912: 3 tot 13 februari de heilige missie met de paters De Myttenaere, Vlassenbroeck en Ruymaeckers. Het was een groot succes!

(1) Fijnzinnig jaarschrift. Vertaald : de slang vertrap.

(2) Het is ons niet duidelijk welk jubileum bedoeld wordt.

(3) De pastoor schreef in: "... pactum contra blasphemiae" p. 43.

Het volgend jaar weer van 8 tot 16 februari met dezelfde predikanten. Tien jaar lang worden geen missies meer aangegeven, maar in 1922, van 5 tot 14 februari, komen de redemptoristen Van Hoeymissen, De Bast en Tervoort de missie prediken:

In februari 1930 zijn het de capucijnen Athanasius, uit het klooster te leper en Flaviaan uit het Antwerpse huis.

Een drie weken durende bezinningstijd wordt gehouden in 1937. De paters Van Heybeeck en Van den Bossche preekten eerst bijna een week lang voor de kinderen. Dit van 10 tot 14 maart.

Na de kinderweek waren de vrouwen aan de beurt: elke avond een volle kerk. Laatst de mannen: van 21 tot 28 maart. De enthousiaste pastoor schrijft: "De missie sloot op Paschen, 28 Maart, met een heerlijke kruisprocessie. Er werden 2.300 gedenkenissen uitgedeeld. Op zondag 28 maart werden in de kerk 5.480 communies uitgereikt. Op Beloken Paschen eindigden wij met 7.200 communies!" (1).

De eerste naoorlogse missie heeft in 1947 plaats; van 2 tot 16 maart met de capucijnen Timotheus en Martialis.

Het werd weerom een goeddoende gebeurtenis.

Van 2 tot 16 oktober 1955 zijn hier de paters redemptoristen J. De Weirdt en R. De Spiegheleer om de missie te leiden.

Er weze opgemerkt dat de meeste missies in februari gehouden worden omwille van de vaste biddagdatum : 13 februari.

4. Processies.

Tweemaal in het jaar werden de gelovigen in elke parochie met aandrang opgeroepen om in een feestelijke optocht :

1. openbaar hulde te brengen aan het H. Sacrament, en
2. tevens een openbaar getuigenis af te leggen van het geloof.

Dat waren de **processies**. Deze vrome rondgangen moesten op talrijke plaatsen afgeschaft worden omwille van verkeersproblemen. (2).

Denderhoutem houdt nog trouw vast aan deze geplogenheid. Telkenjare op de zondag onder het octaaf van Sacramentsdag en een tweede maal op halfoogst gaat de processie nog uit in dit dorp, tenminste als het weer het toelaat.

Vroeger was dit werkelijk een grote, feestelijke gebeurtenis. Zo men al niet in levenden lijve actief mee opstapte in de processie kwam men ten minste zijn sympathie betuigen voor het gebeuren.

Wij kregen een lijstje van groepen die meededen in de processie in "vromer" tijden.

1. De suisse opende de stoet met enkele misdienaars, waarvan één 1. het processiekruis droeg.
2. Jezus en Sint-Janneke met schaapje volgden.
3. Sint-Amandus met zijn bekeerlingen.

(1) In het "Liber memorialis" : p. 70.

(2) Wij veremen meer over de processies bij de De Brouwer in: "Bijdrage ..." Dl. IV, p. 867 e.v.

4. De twaalf apostelen.
5. Het beeld van het Kindje Jezus van Praag, gedragen door een groep plechtige communicanten.
6. Onze-Lieve-Vrouw van Smarten met een groep meisjes die de lijdensstuigen van de passie symboliseerden : het kruis, de ladder, een spons, een speer, een teerling, nagels en de doornenkroon.
7. Maria, Koningin der Engelen, met kleintjes die de engelen verbeeldden.
8. De twaalf beloften door het H. Hart uitgesproken.
9. De H. Ursula met zes meisjes.
10. Onze-Lieve-Vrouw van de H. Rozenkrans.
11. Een fanfare die feestelijke marsen speelde.
12. De H. Maria Goretti.
13. De uitbeelding der goddelijke deugden.
14. De H. Godelieve van Gistel.
15. De leden van de Eucharistische Kruistocht.
16. Het beeld van Onze-Lieve-Vrouw.
17. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes met de H. Bernadette.
18. Groep meisjes die bloemen strooiden rondom het H. Sacrament.
19. Een groep mannen met flambouwen, die het H. Sacrament met licht vergezelden.
20. Dan volgde het zangkoor.
21. Onder een prachtig baldakijn droeg de priester, met de feestelijke koorkap getooid, de monstrans met het H. Sacrament.
22. Hierachter volgden de biddende Congreganisten en andere gelovigen, op afstand gehouden door de geüniformeerde veldwachter.

De eerste processieweg gaat naar de Steenweg op Ninove en de Baerelstraat. In de Sint-Antoniuskapel op Terlinden wordt een kort lof gehouden en de omstaanders worden er gezegend met het Allerheiligste. Langs Terlinden gaat het weer terug naar het Dorp. Aan een rustaltaar heeft een tweede plechtigheid plaats om dan naar de kerk terug te keren. Daar heeft een laatste plechtigheid plaats : een kort lof, zegen met het H. Sacrament en danklied. Dan is het feest voorbij.

De rondgang op het feest van Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopneming gaat naar de Molenstraat met een eerste zegening aan de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën, op het kerkhof.

Men vervolgt langs de Schoolstraat en de Advokaat De Backerstraat. Bij het kleine kapelletje wordt nog eens halt gehouden voor een zegening om dan naar de kerk terug te gaan, waar de slotplechtigheid plaats vindt. Deze tweede processie gebeurt op 15 augustus.